

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN AKTİF SİVİL TOPLUM

ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi ve
Sivil Toplum Kuruluşları

İÇİNDEKİLER

Konu	Sayfa
• DOÇEV-Doğa ve Çevre Vakfı	2
• Pamukkale Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü	3
• Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği	3
• ÇED ve SÇD Uygulamaları- Sivil Toplum	4-5
• CO-SEED-Çevreye Uyumlu Sosyo-Ekonomik Kalkınma İçin Sivil Toplum Hareketi	6
• Sürdürülebilir Kalkınma İçin Aktif Sivil Toplum Projesi	7
• Güzelpınar Kalker Ocağı Kapasite Artışı ve Saha Genişletmesi Projesinin Halkın Katılım Toplantısı ve Çevresel Etki Değerlendirme Raporu	8-15
• Kızıldere-V Jeotermal Elektrik Santrali Projesi Halkın Katılım Toplantısı ve Çevresel Etki Değerlendirme Raporu	16-20
• Konya-Selçuk Üniversitesi Çevre Konferansı	21
• Pamukkale Üniversitesi'nde Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulamaları Konferansı	22
• DEĞİAD'da ÇED- Çevresel Etki Değerlendirmesi Bilgilendirme Toplantısı	23
• Sivil Toplum Kuruluşları, Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulamaları Çalıştayı	23
• Denizli Barosu ÇED Okuryazarlığı Konferansı	24
• Arnavutluk Çevre Toplantısı	25
• Sırbistan'da ÇED ve SÇD Eğitimi	25
• Karadağ'da Bölgesel Ağ Toplantısı	26
• Çevresel Etki Değerlendirme Süreçlerine Halkın ve Sivil Toplumun Katılımı Konulu Uluslararası Konferans	26
• ÇED Yönetmeliği Değişiklik Önerisi	27-29
• Medya	30

DOÇEV-DOĞA ve ÇEVRE VAKFI

1996 yılında Denizli’de kurulan DOÇEV-Doğa ve Çevre Vakfı; ağaçlandırma, atık yönetimi ve çevre eğitimi alanlarında faaliyetler yapmakta, uygulama projeleri geliştirmektedir.

Bu kapsamda;

Hatıra ormanları kuruyor, kamusal alanların ağaçlandırılmasına katkı sağlıyor.

Atık kâğıt ve diğer değerlendirilebilir atıkların geri kazanımında örnek uygulamalar gerçekleştiriyor.

Kullanılmış pillerin toplanmasına ülke genelinde katkı sağlıyor.

Elektronik atıkların geri kazanımını sağlıyor.

Çevre eğitimleri düzenliyor, yayınları ve çevre sunumlarıyla toplumda çevre bilincinin yükselmesine katkı sağlıyor.

Afiş, broşür, film gibi materyallerle halkı bilgilendiriyor, kamuoyu oluşturuyor.

Yaban hayata destek olmak için ağaçlıklı alanlara kuş yuvaları asıyor, zorlu kış koşullarında doğal ortamda yemleme yapıyor.

Geliştirdiği projeler ulusal ve uluslararası kurumların çevre fonlarıyla destekleniyor.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Pamukkale Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü, Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde 1994 yılında kurulmuştur. 2008 yılından bu yana hem lisans hem de yüksek lisans düzeyinde eğitim vermektedir. Bölümde; Çevre mühendisliği araştırma, katı atık, çevre kimyası, çevre mikrobiyolojisi, atık su araştırma ve biyoteknoloji araştırma laboratuvarlarından oluşan laboratuvar altyapısı ile lisans düzeyinde laboratuvar eğitiminin yanı sıra çok sayıda lisans ve lisansüstü tez çalışması ve araştırma projesi yürütülmektedir.

Proje kapsamında katılım sağlanan ÇED uygulamalarında literatür taraması, anket uygulaması ve raporların hazırlanmasına katkı sağlamıştır.

ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI DENİZLİ İL TEMSİLCİLİĞİ

1980'li yılların başında bir meslek disiplini olarak ortaya çıkan Çevre Mühendisliği üyeleri, ilk olarak İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) bünyesinde bir araya gelmişlerdir. 1986 yılında Çevre Mühendisleri Derneği (ÇMD) kurulmuştur. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği (TMMOB) 32. Olağan Genel Kurulu'nda 23.05.1992 günü Çevre Mühendisleri Odası'nın (ÇMO) kurulması oy birliği ile kabul edilmiştir. Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği 1996 tarihinde kurulmuştur.

Proje kapsamında katılım sağlanan ÇED uygulamalarında, ÇED projeleri başvuru raporlarının değerlendirilmesi ve saha araştırmasına katkı sağlamıştır.

ÇED VE SÇD UYGULAMALARI / SİVİL TOPLUM

Gelişmekte olan ülkelerde temel hedef mümkün olduğunca kısa sürede sanayileşme ve gelişme olduğundan, bu hızlı sanayileşme ve büyümenin çevreye vereceği olası zararlar yeterince tartışılmamaktadır. Bu nedenle Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) ve Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) süreçlerinin etkinliğinin sağlanması, Türkiye gibi gelişmekte olan, coğrafyası ve nüfusu büyük ülkelerde yüksek derecede önem taşımaktadır.

İlk defa 1993 yılında yayımlanan ve süreç içinde defalarca değişiklik yapılan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği tanımına göre ÇED; *"Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalardır."*

2017 yılında ilk defa yayımlanan Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliğinin (SÇD) amacı ise *"Çevrenin korunmasını sağlamak üzere sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, çevre üzerinde önemli etkiler yapması beklenen plan/programların hazırlanması ve onayı sürecine çevresel unsurların entegrasyonu strateji oluşturmaktır."*

Hem ÇED hem de SÇD, sağlıklı ve yaşanılabilir bir çevreyle ilgili kararların halk – idare ortak iradesiyle birlikte alınması gerektiğinden hareketle, Halkın Katılımı Toplantısını (HKT) yöntem olarak kullanır. Ancak bu tür yatırımların yapıldığı kırsal alanda yaşayan halk, eğitim seviyesi ve fikirlerini dile getirme kapasitesi nedeniyle bu toplantılarda projelerin olası çevresel etkilerini yeterince dile getirememektedir. Diğer taraftan, kırsal alanda yaşayan halkın büyük çoğunluğu, halkın katılım toplantısını köyleri için yatırım talep etmeye dönük bir araç olarak görmekte, toplantıların yapılma amacı olan “projelerin çevreye etkisi” hakkında sağlıklı görüş beyan edilememektedir (1). Ayrıca, kırsal alandaki halk, bölgedeki çevresel değerlerin yaşamlarındaki yerini ya önemsemeyerek ya da bunları ikincil öncelikler içinde tutarak projelerin olası çevresel etkilerini değerlendirmeyi çoğu zaman anlamsız bulabilmektedir.

Bu gerçekler; ÇED süreçlerinde halkın katılımının etkinliğini azaltmakta, yatırımcı, yatırımdan etkilenen kişiler ve kamu yönetimi arasında etkin, sağlıklı bir değerlendirme oluşmasını engellemekte ve ÇED süreçlerinin beklenen hedefe ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Halkın katılımı sürecinde çoğunlukla, paydaşlar arasında bilgiye dayalı diyalogu sağlayacak mekanizmalar yoktur veya verimli kullanılmamaktadır (2).

Avrupa Komisyonu'nun yaptığı tanımlamalardan birisine göre vatandaşların endişelerini seslendirmelerinde önemli rol oynayan sivil toplum kuruluşları (STK) ise halkın katılımı toplantıları ve sonrasında “çevresel etkilerin değerlendirildiği ve bu doğrultuda çözümlerin önerildiği” bir süreç olmasını sağlamaya adaydır. Kurumsal altyapısı sağlam STK'lar ÇED süreçlerinde daha etkin ve güçlü bir paydaş olabilirler.

(1) *Türkiye’de Katılımcı Çevre Değerlendirmesi ve Uşak İli Örneği* Prof. Dr. Mustafa Ökmen – Yrd. Doç. Dr. Fatih Demir

(2) *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Uluslararası ÇED Kongresi 8-10 Kasım 2013 Bildiri Kitabı*

ÇEVREYE UYUMLU SOSYO-EKONOMİK KALKINMA İÇİN SİVİL TOPLUM HAREKETİ (CO-SEED)

Program; Avrupa Birliği'nin finansal desteği ile Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye olmak üzere beş ülkede WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) tarafından yürütülmektedir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) ve Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) uygulamalarında, yasal çerçevelerin geliştirilmesini ve çevresel karar alma süreçlerinin daha katılımcı ve şeffaf olmasını sağlayarak, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Proje ayrıca, bölgede bir sivil toplum ağı kurarak ve basın da konuya ilgisini artırarak, sürdürülebilir ve çevre dostu kalkınma için karar alma süreçlerinde sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve yatırımcı kuruluşların işbirliklerini hedeflemektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN AKTİF SİVİL TOPLUM PROJESİ

DOÇEV-Doğa ve Çevre Vakfı'nın Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü ve Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği işbirliği ile geliştirdiği proje, Türkiye'de CO-SEED Programı tarafından desteklenen 5 projeden birisidir.

DOÇEV; paydaşlarıyla beraber ÇED ve SÇD süreçlerinde proje, plan ve programların olası çevresel etkilerinin değerlendirilmesi, yerel halkın görüş ve önerilerinin tespiti, halkın katılım toplantılarında gündeme getirilmesi ve sonraki süreçlerde etkin olunması aşamasında kapasitesini artırmayı hedeflemiştir.

2017- 2018 yıllarında uygulanan proje çerçevesinde; Bölgedeki iki adet ÇED uygulamasında saha araştırması, anket çalışmasından elde edilen verilerle uygulamaların olası çevresel etkileri hakkında hazırlanan raporlar, halkın katılımı toplantılarında katılımcılara aktarılmıştır.

Denizli-Pamukkale Üniversitesi ve Konya-Selçuk Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümlerinde konferanslar, Denizli Barosu ve Denizli Gazeteciler Cemiyeti üyelerine yönelik ÇED Okuryazarlığı etkinliği düzenlenmiştir.

Bölge illerinden STK'ların katılımı ile ÇED uygulamalarına yönelik tecrübelerin paylaşıldığı bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.

WWF-Türkiye'nin Arnavutluk, Sırbistan, Karadağ ve Türkiye'de düzenlediği kapasite geliştirme toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Sivil toplum kuruluşlarının ÇED süreçlerine aktif katılımının yasal dayanağı oluşturulması için kamu otoritesine ÇED Yönetmeliğinde değişiklik önerisi verilmiştir.

Proje Ekibi

- *Bahtiyar Aksoy - Proje Koordinatörü (DOÇEV-Doğa ve Çevre Vakfı)*
- *Gül Şahin – Proje Müdürü (DOÇEV-Doğa ve Çevre Vakfı)*
- *Prof. Dr. Osman Nuri Ağdağ – Proje Ekibi Üyesi (PAÜ-Mühendislik Fakültesi-Çevre Mühendisliği Bölüm Başkanı)*
- *Arş. Gör. Yağmur Meltem Aydın – Proje Ekibi Üyesi (PAÜ-Mühendislik Fakültesi-Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi)*
- *Çevre Yük. Müh. Tevfik Basmacı – Proje Ekibi Üyesi (Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilcisi)*

A- HALKIN KATILIMI TOPLANTILARI

Proje kapsamında iki adet yatırım projesinin ÇED sürecine iştirak edilerek, tespit edilen hususlar, görüşler ve raporlar toplantılarda ilgililere sunulmuştur.

(A / a) GÜZELPINAR KALKER OCAĞI KAPASİTE ARTIŞI ve SAHA GENİŞLETMESİ PROJESİNİN HALKIN KATILIM TOPLANTISI VE ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Proje Özeti

ICC Grup Madencilik Nak. Tic. A.Ş. tarafından; Denizli İli, Pamukkale İlçesi, Güzelpınar Mahallesi sınırlarında 2011 yılından beri işletilmekte olan kalker ocağının;

- Üretim kapasitesinin 850.000 ton/yıldan 3.500.000 ton/yıla çıkarılması,
- Proje alanının 17,96 hektardan 99,88 hektara genişletilmesi,
- Kırma-eleme tesisinin 395.000 ton/yıl olan kapasitesinin 3.500.000 ton/yıla çıkarılması planlanmaktadır.

Kalker ocağına bağlı olarak ruhsat alanına kuş uçuşu yaklaşık 700 metre mesafede personelin konakladığı, içerisinde büro, misafirhane vb. bulunan 0,32 hektar şantiye alanı ile 0,88 hektarlık nihai ürün stok alanı işletilmektedir.

Saha orman arazisi olup, kalker ocağında ve kırma eleme tesisinde mevsim koşullarına göre yılda 12 ay, ayda 26 gün, günde 16 saat iki vardiya çalışılacaktır. Ocak ve tesis alanlarında toplam 15 personel istihdam edilmekte olup, kapasite artışı sonrası toplam 45 personel istihdam edilecektir. Ruhsat alanı Güzelpınar Mahallesi sınırlarında bulunmakta olup, en yakın duyarlı yapı kuş uçuşu yaklaşık 2.700 metre kuzeydoğudaki Kapanlar Mahallesi'ne bağlı konutlardır.

Hazırlanacak ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi raporunda başlıca aşağıdaki konularda bilgi ve verilere yer verilecektir.

- Çalışacak personelden kaynaklı oluşacak katı ve sıvı atıklar,
- Projeden kaynaklı oluşacak katı ve sıvı atıklar,
- Kullanılacak makine ve ekipmandan kaynaklı atık yağlar, tehlikeli atıklar, gürültü ve gaz emisyonları,
- Üretim ve nakliye kaynaklı toz emisyonları,
- Patlatmadan kaynaklı gürültü, vibrasyon, kaya fırlaması vb. hesaplamalar yapılarak projenin çevresel etkileri ortaya konulacak, oluşacak çevresel etkilere karşı alınacak tedbir ve önlemler detaylı olarak değerlendirilecektir.

Proje Sahası

Proje sahasının konumu milli park, korunan alanlar, flora, fauna, kültür değerleri, vb. konularında araştırıldı. Denizli Orman Bölge Müdürlüğü, Denizli Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü, Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile görüşmeler yapılmıştır.

Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümünden iki öğretim görevlisi ve bir yüksek lisans öğrencisinden oluşan üniversite ekibi ile birlikte Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği tarafından sahada yapılan gözlemler sonucunda;

- Tesis yakınında herhangi bir yerleşim alanına rastlanmamıştır.
- Tesis yakınında herhangi bir tarım arazisine rastlanmamıştır.
- Tesis yakınında gözle görülebilir su kaynağına rastlanmamıştır.
- Saha, milli park ve korunan alan sınırlarında değildir.
- Saha orman arazisi içinde yer almakta olup, yaşlı ve sonradan dikilen kızılçam ağaçları bulunmaktadır.
- Sahada ve yakınında tarihi ve kültürel değer bulunmamaktadır.

Kırma Eleme Tesisi

Kırma eleme tesisinde Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümünden iki öğretim görevlisi ve bir son sınıf öğrencisinden oluşan üniversite ekibi ile Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği tarafından yapılan incelemeler sonucunda;

- Kırma eleme tesisi ziyaret esnasında faal olmadığı için ortamda herhangi bir gürültü kirliliği ve toz oluşumu dikkat çekmemiştir.
- Taşıyıcı bantların ve bunkerin üzerinin kapatılmış olduğu tespit edilmiştir.
- İş güvenliği açısından gerekli olan en önemli önlemlerin alındığı gözlemlenmiştir.
- Kırma-eleme tesisinde tehlikeli atık geçici depolama alanlarının usulüne uygun olarak yapıldığı görülmüştür.

Yerel Halkın Görüşleri ve Durumu

Yerel halkın var olan tesis ve kapasite artırımı projesi hakkındaki görüşlerini, projenin bölgeye etkilerini tespit etmek ve halkın katılımı toplantısında sunmak amacıyla anket uygulaması yapılmıştır. 20 sorudan oluşan anket çalışması, Güzelpınar Mahallesi ve tesise en yakın duyarlı yapıların bulunduğu Kaplanlar Mahallesi gerçekleştirilmiştir.

Anket çalışması neticesinde bölgede yaşayan halkın görüşleri ve değerlendirmelerimiz aşağıdaki maddeler şeklinde olmuştur.

- Ankete katılanların hiçbirinin "ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi" konusunda bilgi sahibi olmadığı tespit edilmiştir.
- Tesisin varlığından, faaliyetlerinden ve konumundan katılımcıların büyük çoğunluğunun haberdar olduğu tespit edilmiştir.
- Ankete katılan katılımcıların, taş ocağının faaliyetlerinin çevresel etkileri konusunda halkın görüş ve önerilerini almak için "halkın katılım toplantısı" yapılacağından bilgisi olmadığı tespit edilmiştir.
- Taş ocağının şimdiye kadar bölgeye ekonomik katkısının olmadığı belirtilmiştir.
- Tesiste bölgede ikamet eden çalışan bulunmamaktadır.
- Halkın genel görüşü tesisin şu anki çalışma kapasitesinde mahallelerinde gürültü problemi yaşanmadığı şeklinde olmuştur.
- Ankete katılanların %60'ı, özellikle tozdan kaynaklı, ağaçların ve tarla ürünlerinin zarar gördüğünü, kalkan tozun sebze yapraklarına yapışarak ürünleri kuruttuğuna dair olumsuz görüşlerini bildirmiştir.
- Tesisin; elektriği kendi mahallelerinden çekmesi nedeniyle özellikle kış aylarında sürekli elektrik kesintileri yaşandığı ve bunun hayvancılıkla uğraşanlar için (elektronik süt sağımı) sorun teşkil ettiği vurgulanmıştır.
- Katılımcıların %57'si tesisin kapasitesinin ve alanının genişlemesinin bölgeye olumsuz etkisinin olacağını düşünürken, %30'u bu durumun çevreye olumlu veya

olumsuz etkisi olup olmaması konusunda bilgi sahibi olmadığını beyan etmiştir.

- Katılımcılar, kapasitenin artmasıyla beraber toz emisyonlarının fazla olacağı, tozun ürünlerine zarar vereceği, patlatma sonucu ormanların tahrip edileceği ve yaban hayvanların bölgeyi terk etmek zorunda kalacağı gibi endişeler taşıdığını belirtmiştir.
- Kapasite ve alan artışının olumlu etkisinin, ülke ekonomisine katkı sağlayacağı ve arttırılacak işçi sayısı ile mahallede ikamet eden gençlere iş imkânı sağlayabileceği yönünde olmuştur.
- Ayrıca yapılan faaliyetler sonucunda bölgede yeniden ağaçlandırma yapılacağına inanılmadığı ve bölgede çalışan kamyonların yolları bozduğu yönünde bildirimler de yapılmıştır.

Halkın Katılım Toplantısı ve Tespitlerin Sunulması

3 Ağustos 2017 tarihinde Güzelpınar Mahallesi kahvesinde yapılan toplantıya yerel halktan önemli sayıda katılım olmuştur. Denizli Çevre ve Şehircilik İl Müdür Yardımcısı ve ekibinin organizasyonunda yapılan toplantıya Bakanlık temsilcisi, proje sahibi firma temsilcileri ve diğer kamu kurumu temsilcileri iştirak etmiştir. Toplantıya DOÇEV, Pamukkale Üniversitesi ve Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği olarak 5 kişi ile katılım sağlanmıştır.

Proje sahibi firma temsilcisinin bilgilendirmesi sonrası mahalle halkı, taş ocağı tesisi ve kapasite artışı konusundaki görüş, endişe ve taleplerini dile getirmişlerdir.

Proje ekibi adına DOÇEV tarafından anket verilerinden elde edilen tespitler hakkında bilgi verilerek, yerel halkın tesisin kapasite artışı sonrası oluşabilecek emisyonların tarım ürünlerine zarar vereceği konusunda endişeli olduğu iletilmiştir. Ayrıca proje tanıtım dosyasındaki bazı bilgi ve verilerin kendi içinde tutarsız olduğunu örneklerle açıklanarak, aşağıdaki tespit ve sorular aktarılmıştır.

Bunlar;

- 14. Sayfa: Proje kapasitesi bilgileri farklı. "Metindeki 700 metreküp/saat verisindeki birim değeri 'metreküp' iken hemen altındaki tabloda birim değer 'ton' olarak" yer almaktadır.
- 14. Sayfa: "Kırma eleme tesisine sadece eklemeler yapılacağı, ilave kırma eleme tesisi düşünülmediği" belirtiliyor. Üretim kapasitesi 3, proje alanı 4 kat artarken, kırma eleme tesisi kapasitesi yaklaşık 8 kat artıyor. Tesisin kapasite raporu 395.000 ton. Aynı tesisin kapasitesini, ilave kırma eleme tesisi yapmadan eklemelerle 8 kat artırmak mümkün mü?
- 16. Sayfa: "Bölgedeki inşaat ve altyapı çalışmalarının (karayolu, demiryolu vb.) büyük kapasitelerde hammaddeye ihtiyaç duyması ve mevcut kapasitenin yeterli olmaması nedeniyle ocak üretim miktarının artırılması ve genişlemeye gidilmesi zorunlu olmuştur." denilerek, kapasite artış gerekçesi bölgedeki yatırımların ihtiyaçlarına dayandırılıyor. Halkın katılım toplantısında alan genişletmesinin nedeni sorusuna, tesis yetkilisi "Var olan proje sahasının çok zor bir alan olduğu, çalışmanın var olan ortamda sürdürülmesinin çok maliyetli olduğu, kamyonların manevrası için daha geniş alana ihtiyaç duyulduğu, bu nedenle alan genişletmesinin öngörüldüğü" bilgisini vermiştir. Bu bilgi proje tanıtım dosyasında yer almamaktadır.
- 22. Sayfa: İstihdam konusunda "Proje kapsamında hali hazırda taş ocağı ve tesislerde toplam 15 personel istihdam edilmekte olup, kapasite artışı sonrası ise toplam 45 personelin istihdam edilmesi planlanmaktadır. Projenin hayata geçmesi ile birlikte yakın çevredeki yerleşim yerlerine doğrudan veya dolaylı yönden ek mali kaynak sağlanacaktır." denilmektedir. Çalıştırılacak personelin vasıfları nelerdir? Yerel halktan bu vasıflarda kişi olmaz ise planınız nedir?

- 23. Sayfa: Sahadaki flora ve fauna hakkında "Flora vejetasyonu ortadan kalkmış, yeni alanda da kalkacağı, faunanın alanı terk edeceği." bilgisi verilmekte olup, "Alınacak önlemlerin ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi raporunda ayrıntılı olarak değinilecek." deniyor. Bunlar Nedir?
- 25. Sayfa: "Kuru derelerin doğal halleri korunacak." açıklaması yer almakta. Sahada yapılan incelemede kuru dere yatağında bulunan üretim artıkları için, tesisteki görevli personel, "Alanın dar olması nedeniyle üretim artıklarının kuru dereye kayabildiği" bilgisini verdi. Fiili durum bu iken kuru derenin doğal halini nasıl sağlayacaksınız?
- 29 Sayfa: Bölgedeki ağaçlar ve bozulan arazi için "Çalışma alanındaki orman arazileri için rehabilitasyon planı hazırlanarak ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi raporunda verilecektir." öngörüsü açıklanmış. Var olan tesis için böyle bir plan var mı? Varsa, bu rehabilitasyon planı nedir?
- 41. Sayfa: Toz için alınacak önlem maddesi ile açıklanan madde yanlış. "Toz emisyonlarının çevre üzerine etkileri ve alınacak önlemler Bölüm III. c.7.'de değerlendirilmiştir." deniyor. Dosyanın bu III. c.7. maddesi ise "Ömrünü tamamlamış lastikler" hakkında bilgi" veriyor.
- 46. Sayfa: Su miktarı hesaplaması farklı. Ton metreküp karışıklığı bulunmakta... Dosyada "bir ton ürün için 0,5 kg suya gereksinim olduğu" yer alırken, tesisteki görevli personel "bir ton için bir litre su kullanılıyor" bilgisini vermişti.

(A / b) KIZILDERE-V JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRALİ PROJESİ HALKIN KATILIM TOPLANTISI VE ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Proje Özeti

Zorlu Doğal Elektrik Üretim A.Ş. tarafından Denizli ili, Sarayköy ilçesi sınırları içerisinde Köprübaşı, Karataş ve Sazak mahalleleri mevkiinde Kızıldere-V Jeotermal Enerji Santrali yatırımı planlanmaktadır.

Proje alanı, 48 ruhsat numaralı Jeotermal Kaynak İşletme Ruhsatı içerisinde yer almaktadır.

Kızıldere-V Jeotermal Enerji Santralinin toplam kurulu gücü 50 MW e olup, hedeflenen kurulu gücün Binary Sistem (*) teknolojisi ile elde edilmesi planlanmaktadır.

Santralin faaliyeti sırasında kullanılması planlanan maksimum jeotermal akışkan miktarı 2600 ton/saattir. Jeotermal enerji santralinde üretilmesi hedeflenen yıllık enerji miktarı 350 GWh/yıl olup, üretilecek enerjinin 154 kW gerilime sahip enerji iletim hattı ile enterkonnekte sisteme verilmesi planlanmaktadır.

Proje kapsamında yapımı ve işletilmesi planlanan santral sahası 50.673 m²'lik alanda konuşlandırılacaktır. Santralin işletilmesine hammadde olan yeraltında bulunan jeotermal kaynağın yeryüzüne çıkarılması ve geri basılması için toplamda 14 adet jeotermal kuyu açılması planlanmaktadır.

(*) "Binary Çevrim" (İki Akışkan Çevrimli) sisteminin esas jeotermal akışkanın buharından, gazından ve suyundan ayrıştırılmadan doğrudan doğruya elektrik üretim amaçlı olarak sistemin ısı eşanjörüne verilip, bu akışkanın enerjisini ikincil akışkana aktararak direkt olarak re-enjeksiyona gittiği bir sistemdir.

Tüm projenin 8 adet üretim kuyusu ile 2 adet re-enjeksiyon kuyusu için 2016 yılında ÇED Muafiyeti alınmıştır. Enerji santrali için hazırlanan ÇED raporuna, ÇED muafiyeti dışında kalan 4 adet (ZK21-22-23-24) re-enjeksiyon kuyusu da dahil edilmiştir. Santrali besleyecek ve re-enjeksiyonu sağlayacak olan kuyular sondaj yöntemiyle açılacaktır. Yerüstü seviyesinden yaklaşık olarak 2000 – 3500 metre derinliğe kadar sondaj kuyuları kazılarak yeraltındaki jeotermal akışkanın yeryüzüne akışı sağlanacaktır.

Kızıldere-V JES Projesi işletme öncesi döneminin toplam 60 ayda bitirilmesi planlanmaktadır. Projenin işletmeye yönelik ekonomik ömrü 30 yıldır.

Proje kapsamında inşaat aşamasında 300 kişi, işletme aşamasında ise 40 kişinin çalıştırılması planlanmaktadır.

İşletme esnasında "Binary Çevrim" (İki Akışkan Çevrimli) sistemi kullanılacağından, gaz emisyonu etkilerinin en aza ineceği ve tüm çalışmaların Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin hükümlerine uygun gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

Proje Sahası

Proje arazisinin tanımında her ne kadar ilgili kurumların plan ve kayıtları dikkate alınsa da; arazi tarım alanı, tarla, mera, çayırılık, orman alanı, kayalık taşlık, koruma alanı, turizm merkezi, sulama alanı gibi çok çeşitli vasıflardadır.

Yapılan gözlemler sonucunda; üretim kuyularının ve enerji santralinin bulunduğu bölgeler, ormanlık, taşlık kayalık, mera, kuru mahsul tarla olmasına rağmen, re-enjeksiyon kuyularının açılacağı bölge ağırlıklı olarak sulu tarım yapılan verimli tarlalar bulunmaktadır. Kuyu açım bölgeleri yerleşim yerlerine 10 metre kadar yaklaşmaktadır.

Yerel Halkın Görüşleri ve Durumu

Köprübaşı, Sazak ve Karataş mahallelerinde yerel halkla görüşülmüş, anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket farklı yaş gruplarına ait kadın ve erkeklere uygulanmıştır. Anket çalışması neticesinde bölgede yaşayan halkın görüşleri ve değerlendirmelerimiz takip eden maddelerdeki gibidir.

- Ankete katılanların % 92'si "ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi" konusunda bilgi sahibi değildir.
- Ankete katılanların % 58'inin jeotermal enerji konusunda genel olarak bilgisi yoktur.
- Katılımcıların % 68'nin bölgelerinde jeotermal enerji santrali kurulma projesi olduğu konusunda bilgileri vardır.
- "Halkın katılım toplantısı" yapılacağından ankete katılanlardan %67'si bilgileri olmadığını, % 83'ü de herhangi bir bildirim yapılmadığını belirtmişlerdir.
- Bölgede faaliyetlerini sürdüren jeotermal santrallerinde mahallerde ikamet edip, çalışan veya çalışan yakını bulunmamaktadır.
- Bölgede var olan jeotermal santrallerinin mahallelerine herhangi bir yardımda veya ekonomik katkıda bulunmadıklarını beyan etmişlerdir.
- Jeotermal enerji santralinin olumlu etkisi olarak ülke ekonomisine katkı sağlayacağını belirtirken, mahallerindeki istihdama katkı sağlayacağını ümit etmektedirler.
- Ankete katılanların çoğunluğu; özellikle gaz salınımindan tarla ürünlerinin zarar göreceğini belirtirken, bir kişi var olan enerji santraline yakın tarlasındaki ağaçların verimsel zarar gördüğünü ve bu zararından dolayı firmanın kendisine ödeme yaptığını bildirmiştir. Ayrıca; kuyu açmaları, ulaşım yolları ve transfer boruları nedeniyle verimli alanlarının azalacağını / havanın kirleneceğini / yer altı yapısının olumsuz etkileneceğini bildirmişlerdir.

Halkın Katılım Toplantısı Değerlendirme ve Görüşler

Halkın katılım toplantısı 21 Haziran 2018 tarihinde, Köprübaşı Mahallesi'nde düzenlenmiştir. Denizli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-ÇED Şube Müdürlüğü ve ekibinin organizasyonunda yapılan toplantıya Bakanlık temsilcisi, proje sahibi firma temsilcileri ve diğer kamu kurumu temsilcileri iştirak etmiştir. Toplantıya DOÇEV ve Pamukkale Üniversitesi olarak 3 kişi ile katılım sağlanmıştır.

Firma temsilcileri, sorular üzerine daha ayrıntılı verilmek durumunda kalmışlardır.

- Meskenlere Uzaklık ve Olası Etkileri: Halkın katılım toplantısında proje santralinin en yakın konuta uzaklığı yaklaşık 306 metre olarak açıklanmıştır. Kuyuların uzaklığının raporda 10 metre (Proje raporu"ZK-6 - Köprübaşı mahallesi'nde meskûn konut-10 metre –sayfa 28" olarak yer aldığı hatırlatıldığında ve bir tesisin meskene 10 metre yakın olmasının olası etkilerinin ne olabileceği sorulduğunda net bir yanıt alınamamıştır.

- Gaz Salınımı ve Olası Etkileri: Proje raporunda gaz salınımlarının çevreye olası etkileri konusunda ayrıntılı bilgi

verilmemiş, halkın katılımı toplantısında da kullanılacak teknoloji sayesinde her hangi salınımının olmayacağı vurgulanmıştır. Ancak karbondioksit ve diğer gazların durumu ve olası etkileri sorulduğunda, "Biz su buharını kastettik, bahse konu gazlar çıkacaktır, ancak gözükmeyecektir, vatandaşın zararı ne olursa karşılanacaktır." yanıtı gelmiştir. Gazların olası etkilerinin nasıl azaltılacağı konusunda net bir yanıt alınamamıştır.

Tesisin meskenlere olan uzaklıkları ve gaz salınımlarının olası çevresel etkilerinin değerlendirilmesi ve azaltılması konusunda yapılacakların proje raporunda belirtilmesinin, çevresel etkilerin azaltılması kapsamında önemli olduğunu düşünüyoruz.

B- DÜZENLENEN VE KATILINAN ETKİNLİKLER

(B/a) KONYA-SELÇUK ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇEVRE KONFERANSI

Selçuk Üniversitesi Çevre Topluluğu organizasyonunda "*Çevre sorunlarının gittikçe arttığı ve her gün bir yenisinin bunlara eklendiği günümüzde, sorunları tartışmak, bilimsel yaklaşımla çözüm önerilerini ortaya koymak ve özellikle üniversite öğrencilerinde çevresel farkındalık yaratmak.*" amacıyla, 27-28 Nisan 2017 tarihlerinde Konya'da bir çevre konferansı düzenlendi.

Selçuk Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi çevre topluluklarının bildiri sunduğu kongrede "Sivil Toplum Kuruluşları ve Çevre" konusu da irdelendi. DOÇEV, "Çevreye Uyumlu Sosyo-Ekonomik Kalkınma İçin Sivil Toplum Hareketi (CO-SEED)"

programı

kapsamında katılım

sağladı. Kongrede,

DOÇEV Vakıf

Müdürü Bahtiyar

Aksoy tarafından

DOÇEV faaliyetleri

hakkında sunum

yapılarak, Çevresel

Etki

Değerlendirmesi

(ÇED) ve Stratejik

Çevresel Değerlendirme (SÇD) uygulamaları hakkında bilgiler verildi.

(B/b) PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULAMALARI KONFERANSI

Pamukkale Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünde düzenlenen konferansta, ilki 1993 yılında yayımlanan ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ve uygulamaları tartışıldı. Araştırma Görevlisi Yağmur Meltem Aydın "ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi ve SÇD-Stratejik Çevresel Değerlendirme Uygulamaları" hakkında genel değerlendirme yaparken, DOÇEV Vakıf Müdürü Bahtiyar Aksoy, "Ülkemizdeki ÇED Uygulamaları ve Sivil Toplum Kuruluşları" konusunda pratik uygulamalara yönelik bilgiler verdi.

Konferansa, Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı, Çevre Mühendisliği Bölüm Başkanı, Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilcisi, öğretim üyeleri, çevre mühendisliği öğrencileri ve DOÇEV yönetim kurulu üyeleri katıldı. Düzenlenen kokteylde, katılımcılar ile çevre mühendisi aday öğrenciler arasında, ÇED ve genel çevre uygulamaları hakkında sohbet yapılarak, bilgi alışverişinde bulunuldu.

(B/c) DEĞİAD-DENİZLİ GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ'NDE ÇED- ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

DEĞİAD-Denizli Genç İşadamları Derneği'nde düzenlenen toplantıda, "ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulamaları ve STK'ların Katılımları" konularında DEĞİAD üyelerine bilgilendirme yapıldı. Toplantıda, sanayi yatırımları ve genel çevresel sorunlar da değerlendirildi.

(B/d) SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI, ÇED-ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULAMALARI ÇALIŞTAYI

"ÇED Uygulamaları ve Sivil Toplum Kuruluşları" konulu bilgi paylaşım toplantısı Denizli'de düzenlendi. Toplantıya; Çevre ve Kültür Platformu (AYDIN), Çevre Kurtarma Derneği (İZMİR), Doğa ve Çevre Vakfı (DENİZLİ), Ekosistemi Koruma ve Doğa Sevenler Derneği (AYDIN), Karşıyaka Sosyal Sorumluluk ve Bilim Derneği (İZMİR), Murat Dağı Yok Olmasın Platformu (UŞAK), Uşak Çevre Gönüllüleri Derneği (UŞAK) ve Pamukkale Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü temsilcisi katıldı.

(B/e) DENİZLİ BAROSU'NDA ÇED OKURYAZARLIĞI KONFERANSI

Denizli Baro'sunda 10 Mayıs 2018 tarihinde düzenlenen konferansa, WWF-Türkiye'den (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) Proje Koordinatörü Aslı Gemci ile Esin Odabaş ve Türkiye Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi Tuğba Uçankuş konuşmacı olarak katıldı.

Denizli Barosu ve Denizli Gazeteciler Cemiyeti üyelerinin katılım sağladığı konferansta, ilki 1993 yılında yayımlanan ve bu güne kadar 17 defa değiştirilen ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği değişiklik önerileri, ÇED uygulamalarında karşılaşılan zorluklar ve halkın katılımına dair iyi örnekler konularında bilgiler verilerek, örnek olaylar irdelendi.

Fotoğraf: Dr. Müjdat Uzel

(B/f) ARNAVUTLUK ÇEVRE TOPLANTISI

Arnavutluk'un başkenti Tiran'da 8-9 Aralık 2016 tarihlerinde çevre toplantısı düzenlendi. Toplantıya Türkiye'nin yanı sıra Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ ve Sırbistan'dan 23 sivil toplum kuruluşu katıldı. Çevre toplantısında; katılım sağlayan ülkelerdeki ÇED ve SÇD alanlarındaki mevzuat ve uygulamalar değerlendirilerek, bu konularda ortaklaşa yapılabilecek çalışmalar irdelendi. DOÇEV adına toplantıya katılan Proje Müdürü Gül Şahin, Türkiye'deki ÇED uygulamaları ve SÇD alanındaki gelişmeler hakkında katılımcılara bilgiler verdi.

(B/g) SIRBİSTAN'DA ÇED VE SÇD EĞİTİMİ

CO-SEED programından hibe almış bütün STK'ların katıldığı eğitim toplantısı, Sırbistan'ın başkenti Belgrad'da 4-5 Temmuz 2017 tarihlerinde yapıldı.

ÇED ve SÇD konusunda detaylı teknik bilginin aktarıldığı eğitimde, ÇED ve SÇD süreçleri arasındaki farklar ile ÇED ve SÇD süreçleri arasındaki bağlantılar aktarıldı.

İyi bir ÇED ve SÇD'yi etkileyen faktörlerin neler olduğu ve bunların başarılı bir ÇED ve SÇD sürecini nasıl etkilediği örneklendirildi.

(B/h) KARADAĞ'DA BÖLGESEL AĞ TOPLANTISI

Karadağ'ın başkenti Podgorica'da 15-16 Mayıs 2018 tarihlerinde yapılan toplantıda, CO-SEED paydaşı ülkelerdeki ÇED ve SÇD konusunda mevcut politika durumları, projelerinin politik çerçeve üzerindeki etkileri ve bu konularda medyanın konuya dahil edilmesi için yaptıkları irdelendi.

Toplantıya Türkiye'den katılan sivil toplum kuruluşları, ÇED süreçlerinde; Halkın katılımı toplantılarına katılmak üzere bakanlığa dilekçe ile başvuran bütün STK'ların katılımının kabul edilmesi ile toplantı tutanakları, ses kayıtları ve raporların bakanlığın sitesinden yayınlanması ve dolayısıyla herkesin erişimine açık hale getirilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na görüş bildirilmeyi öngörmüşlerdir.

(B/ı) ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNE HALKIN VE SİVİL TOPLUMUN KATILIMI KONULU ULUSLARARASI KONFERANS

WWF-Türkiye tarafından düzenlenen "ÇED-Çevresel Etki Değerlendirme süreçlerine Halkın ve Sivil Toplumun Katılımı" konulu uluslararası konferans, 28-29 Haziran 2018 tarihlerinde İstanbul'da yapıldı.

ÇED uygulamalarında; sivil toplumun önemi, yargıya erişim, cinsiyet eşitliği, medyanın ve iletişimin rolü, sürdürülebilir kalkınma hedefleri gibi konuların irdelendiği konferansa, on üç ülkeden yaklaşık 50 temsilci katıldı. DOÇEV'den Vakıf Müdürü Bahtiyar Aksoy'un katıldığı program iki gün sürdü.

(B/i) ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi Sürecinin Başlatılması ve Komisyonun Kuruluşu başlıklı 8. Maddesinin "(7) Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de Komisyon toplantılarına üye olarak çağırabilir." içeriği, sivil toplum kuruluşlarının komisyonlarda yer almasını "gerekli görülen hallerde" indirgemştir.

Vatandaşların görüşlerini seslendirmelerinde önemli rol oynayan sivil toplum kuruluşları, halkın katılımı toplantılarının "Çevresel etkilerin değerlendirildiği ve bu doğrultuda çözümlerin önerildiği" bir süreç olmasını sağlamaya adanmıştır. Komisyonlarda asli üye olarak yer almalarının mevzuat kapsamına alınması ile ÇED süreçlerinin daha etkin ve güçlü bir paydaşı olacaklardır.

Bu yöndeki değişiklik önerisini içeren mektup, başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı-Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmiştir.

Sayı : DOÇEV-2018 / 36

Konu : ÇED-Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
Değişiklik Önerisi

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE
DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE
ANKARA**

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Türkiye'nin Güvencesi ÇED'le Güvence Altında... sloganı ile yayımladığı ÇED konulu tanıtım spotunda ÇED için; "Uzmanların hazırladığı raporlar ışığında ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla, işletmelerin çevreye ve insana olan etkilerini değerlendirmektedir." denilmekte, "bölge halkının bilgilendirilmesi" ne de vurgu yapılmaktadır. Bu amaçla halkın katılımı toplantıları yöntem olarak kullanılmaktadır.

Yatırımların yapıldığı kırsal alanda yaşayan halk, çeşitli nedenlerle bu toplantılarda projelerin olası çevresel etkilerini yeterince dile getirememektedir. Diğer taraftan, kırsal alanda yaşayan halkın büyük çoğunluğu, halkın katılım toplantısını, köyleri ve mahalleleri için yatırım talep etmeye dönük bir araç olarak görmekte, toplantıların yapılma amacı olan "projelerin çevreye etkisi" hakkında sağlıklı görüş beyan edilememektedir. Ayrıca, bölgedeki çevresel değerlerin yaşamlarındaki yerini ya önemsemeyerek ya da bunları ikincil öncelikler içinde tutarak projelerin olası çevresel etkilerini değerlendirmeyi çoğu zaman anlamsız bulabilmektedirler.

Bunların yanı sıra konusunda uzman kişi ve kurumlarca hazırlanan, çoğunlukla teknik açıklamaların yer aldığı bazen yüzlerce sayfa olabilen ÇED raporlarını, yerel halkın incelemesi ve değerlendirmesi olanaksız olabilmektedir.

Bu gerçekler; ÇED süreçlerinde halkın katılımının etkinliğini azaltmakta, yatırımcı, yatırımdan etkilenen kişiler ve kamu yönetimi arasında etkin, sağlıklı bir değerlendirme oluşmasını engellemekte ve ÇED süreçlerinin beklenen hedefe ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Halkın katılımı sürecinde çoğunlukla, paydaşlar arasında bilgiye dayalı diyalogu sağlayacak mekanizmalar verimli kullanılamamaktadır.

Kurumunuzun faydalanıcısı olduğu, "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi İçin Teknik Yardım Projesi"nin Nihai Raporu'nda yerel durum değerlendirilerek, "Değerlendirme komisyonlarında yer alan üyelerin bilgi ve katılımının yetersiz düzeyde olması ile yerel çevresel koşullarla ilişkin bilginin yetersiz olması" içerikli tespitlere ve "Halkın katılımı toplantılarında halka iyi sunum yapılması -halkla özellikle AB deneyimleriyle ilgili olarak resmi olmayan toplantılar düzenlenmesi." önerisine yer verilmiştir.

Vatandaşların görüşlerini seslendirmelerinde önemli rol oynayan sivil toplum kuruluşları, halkın katılımı toplantılarının "Çevresel etkilerin değerlendirildiği ve bu doğrultuda çözümlerin önerildiği" bir süreç olmasını sağlamaya adaydır. Kurumsal altyapısı sağlam

sivil toplum kuruluşları, “Sahanın incelenmesi, yerel halkın görüş ve önerilerinin anket, yüz yüze görüşme, vb. tekniklerle tespit edilmesi ve elde edilen verilerin halkın katılım toplantılarında sunulması” ile ÇED süreçlerine katkı sağlayabilirler.

Ancak, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi Sürecinin Başlatılması ve Komisyonun Kuruluşu başlıklı 8. Maddesinin “(7) Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de Komisyon toplantılarına üye olarak çağırabilir.” içeriği, sivil toplum kuruluşlarının komisyonlarda yer almasını “gerekli görülen hallere” indirgemştir.

Sivil toplum kuruluşları, ÇED süreçlerine katılımları ve komisyonlarda asli üye olarak yer almalarının mevzuat kapsamına alınması ile ÇED süreçlerinin daha etkin ve güçlü bir paydaşı olabileceklerdir.

Bu kapsamda;

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi Sürecinin Başlatılması ve Komisyonun Kuruluşu başlıklı 8. Maddesi 7. Bendinin “Bakanlık, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, projenin ÇED sürecine katılma talebinde bulunan üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de Komisyon toplantılarına üye olarak çağırır.” olarak değiştirilmesini öneriyoruz.

DOÇEV-Doğa ve Çevre Vakfı, Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü ve Çevre Mühendisleri Odası Denizli İl Temsilciliği işbirliği ile geliştirilen ve uygulanan “Sürdürülebilir Kalkınma İçin Aktif Sivil Toplum” projesi, Çevreye Uyumlu Sosyo-Ekonomik Kalkınma İçin Sivil Toplum Hareketi (CO-SEED) programı tarafından desteklenmiştir. Yerel sivil toplum kuruluşlarının, proje kapsamında katıldıkları ÇED süreçlerindeki faaliyetleri ile ÇED uygulamalarına katkı sağladığına inanıyoruz.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi Sürecinin Başlatılması ve Komisyonun Kuruluşu başlıklı 8. Maddesi 7. Bendinin, yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde değiştirilmesi hususunu değerlendirmenize sunarız.

Saygılarımızla,

DOÇEV
Doğa ve Çevre Vakfı

PAÜ
Çevre Müh. Bölümü.

ÇMO
Denizli İl Temsilciliği

(B/j) MEDYANIN ÇED SÜREÇLERİNE OLAN İLGİSİ ARTI

Protokol yapılan halkla ilişkiler firmasının da katkılarıyla başta yerel medya ve internet haber siteleri olmak üzere medya, proje faaliyetlerini kamuoyuna duyururken, ÇED süreçlerine olan ilgisi de artmıştır.

CO-SEED

Çevreye Uyumlu
Sosyo-Ekonomik
Kalkınma için
Sivil Toplum Hareketi

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN AKTİF SİVİL TOPLUM PROJESİ

Sümer Mahallesi Çal Caddesi No: 78 Merkezefendi / DENİZLİ
Tel: 0.258.265 11 11 / Faks: 0.258.265 63 69
E-Posta: docev@docev.org.tr / www.docev.org.tr